Konstitutionsutskottets betänkande

1982/83:27

om vissa anslag under huvudtiteln Riksdagen och dess verk m. m. jämte motioner (prop. 1982/83:100, bil. 16, förs. 1982/83:17)

FJORTONDE HUVUDTITELN

A. Riksdagen och dess verk m. m.[1]

1. Riksdagen: Ersättningar till riksdagens ledamöter m. m. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 1 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagen: Ersättningar till riksdagens ledamöter m. m.* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 97 781 000 kr.

2. Riksdagen: Riksdagsutskottens studieresor utom Sverige.

Riksdagens förvaltningsstyrelse erinrar om att talmanskonferensen hösten 1982 beslöt om en ram om 4,5 milj. kr. för utskottens utrikes studieresor under mandatperioden 1982–1985. I avvaktan på närmare precisering av utskottens resplaner uppförde förvaltningsstyrelsen 1,8 milj. kr. för 1983/84. Närmare precisering skulle kunna göras senare.

Utskottet har inhämtat att talmanskonferensen nyligen slutfört prövningen av de från utskotten ingivna ansökningarna. Kostnaden för de av talmanskonferensen godtagna planerade resorna uppgår till ca 2 326 000 kr. Utskottet finner att ett till 2 350 000 kr. avrundat belopp bör anvisas för budgetåret 1983/84 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagen: Riksdagsutskottens studieresor utom Sverige* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 2 350 000 kr.

3. Riksdagen: Bidrag till studieresor. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 3 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagen: Bidrag till studieresor* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 196 000 kr.

[1] Utskottet har beträffande anslagsbenämningen valt att genomgående utesluta orden "och den inre riksdagsförvaltningen". Då det hittillsvarande anslaget för kyrkomötet utgått – i år redovisat under B – omlittereras anslagen därefter.

4. Riksdagen: Bidrag till viss verksamhet. Från anslaget bestrids kostnader för bidrag till riksdagens interparlamentariska grupp, bidrag till Sällskapet Riksdagsmän och forskare samt bidrag till utrikespolitisk informationsverksamhet. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 4 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagen: Bidrag till viss verksamhet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 721 000 kr.

5. Riksdagen: Bidrag till partigrupper. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt A 5 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagen: Bidrag till partigrupper* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 6 110 000 kr.

6. Riksdagen: Förvaltningskostnader. Utskottet tillstyrker *dels* riksdagens förvaltningsstyrelses förslag i budgetpropositionen under punkt A 6 om ett förslagsanslag av 125 272 000 kr., *dels* förvaltningsstyrelsens i förslag 1982/83:17 punkt 4 framlagda förslag om ytterligare 1 200 000 kr. under anslaget A 6 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagen: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 126 472 000 kr.

7. Riksdagen: Utgivande av otryckta ståndsprotokoll. Utskottet tillstyrker fullmäktiges i riksgäldskontoret förslag under punkt A 7 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagen: Utgivande av otryckta ståndsprotokoll* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 450 000 kr.

8. Riksdagen: Nytt riksdagshus

Riksdagens förvaltningsstyrelse hemställer under punkt A 8 att riksdagen till Riksdagen: Nytt riksdagshus för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 144 500 000 kr.

Under beredningen av budgetförslaget har ordföranden i riksdagens byggnadskommitté Erik Wärnberg, förvaltningsdirektören Gunnar Grenfors och avdelningsdirektören Olle Etzén inför utskottet lämnat information rörande bl. a. frågor om riksdagshusprojektet såväl med avseende på kostnadsbilden i stort som företagna ändringar och förenklingar i förhållande till tidigare fastställt program m. m. Även frågor rörande skilda serviceanordningar och teknisk utrustning av betydelse för riksdagens ledamöter och personal har därvid behandlats.

I propositionen redovisar förvaltningsstyrelsen bl. a. att byggnadskostnaderna blivit något högre än vad som anmäldes i föregående års anslagsframställning även med hänsyn tagen till kostnadsindexutvecklingen under

perioden. De sammantagna kostnaderna för projektet beräknas nu uppgå till 647,2 milj. kr. i prisläge den 1 april 1982. Därtill kommer kostnader för konstnärlig utsmyckning, som beräknas till 2,1 milj. kr. också i prisläge den 1 april 1982. Utskottet noterar i detta sammanhang att kostnadsökningen är betydande i förhållande till de ramar som angavs i förslaget 1977/78:5 nämligen 312 milj. kr. i prisläge den 1 april 1977 för ombyggnad och inredning. Kostnadsutvecklingen framgår av den sammanställning förvaltningskontoret upprättat och överlämnat till utskottet vid nämnda utfrågning. Vid utfrågningen uppgavs att prognossiffran ca 670 milj. kr. bör ändras till 680 milj. kr. Dessutom kan noteras att förändringar gjorts i förhållande till de ursprungliga planerna, innebärande utgiftsminskning på ca 30 milj. kr. Sammanställningen intas i *bilaga*. Projektet, som nu närmar sig sitt fullbordande med inflyttning sommaren/hösten 1983, kommer enligt investeringsplanen att för budgetåret 1984/85 endast ta mindre medel i anspråk.

I budgetförslaget aviseras att, sedan samtliga upphandlingar rörande inredning och teleutrustning genomförts och totaleffekten av besparingar och vissa tillkommande kostnader kunnat avläsas, byggnadskommittén skall återkomma till kostnadsbilden i nästa anslagsframställning. Det är enligt utskottet angeläget att den slutredovisning som kommer att ske ger förutsättningar för en slutlig bedömning av förhållandet mellan prognos och utfall med hänsyn tagen till samtliga faktorer som påverkat kostnaderna.

Efter det att byggnadsprogrammet fastställts har beslut om vissa förändringar tagits. Sannolikt kommer i anslutning till inflyttningen och efter en tids erfarenheter av den nya arbetsplatsen att aktualiseras behov av förändringar av skilda slag syftande till förbättringar och höjd servicegrad. Utskottet förutsätter att förvaltningsstyrelsen noga följer dessa frågor och snabbt vidtar de åtgärder som kan bli erforderliga. Särskilt viktigt är att olika möjligheter till förbättrad kommunikation inom och mellan riksbyggnaderna utnyttjas. Modern teknik bör så långt det är möjligt tas i anspråk härför. I den mån det då uppstår behov av nya oförutsedda utgifter får styrelsen i vanlig ordning hänskjuta frågorna till riksdagen. I anslutning till budgetprövningen kommer utskottet att följa utvecklingen inom detta område.

Under hänvisning till det anförda hemställer utskottet

att riksdagen till *Riksdagen: Nytt riksdagshus* för budgetåret 1983/84 anvisar ett reservationsanslag av 144 500 000 kr.

9. Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt C 5 och hemställer

att riksdagen till *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 14 683 000 kr.

10. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Förvaltningskostnader. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt C 7 och hemställer

att riksdagen till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Förvaltningskostnader* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 4 651 000 kr.

11. Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses förslag under punkt C 8 och hemställer

att riksdagen till *Nordiska rådets svenska delegation och dess kansli: Andel i gemensamma kostnader för Nordiska rådet* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 5 449 000 kr.

SEXTONDE HUVUDTITELN (förslag på tilläggsbudget III för 1982/83)

12. Den inre riksdagsförvaltningen: Förvaltningskostnader. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses i förslag 1982/83:17 punkt 1 (anslagspunkt B 1) framlagda förslag och hemställer

att riksdagen till *Den inre riksdagsförvaltningen: Förvaltningskostnader* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under sextonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 4 305 000 kr.

13. Den inre riksdagsförvaltningen: Riksdagens utåtriktade informationsverksamhet. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningskontors i förslag 1982/83:17 punkt 2 (anslagspunkt B 4) framlagt förslag och hemställer

att riksdagen till *Den inre riksdagsförvaltningen: Riksdagens utåtriktade informationsverksamhet* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under sextonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 800 000 kr.

14. Diverse. Kommittéer m. m. Utskottet tillstyrker riksdagens förvaltningsstyrelses i förslag 1982/83:17 punkt 3 (anslagspunkt E 1) framlagt förslag och hemställer

att riksdagen till *Kommittéer m. m.* på tilläggsbudget III till statsbudgeten för budgetåret 1982/83 under sextonde huvudtiteln anvisar ett förslagsanslag av 560 000 kr.

B. Vissa motioner rörande riksdagen

Rökfria lokaler i riksdagshuset

I motion 1982/83:1691 av Tore Nilsson (m) hemställs att riksdagen beslutar att lokalerna i riksdagshuset – i synnerhet matsal, samlings- och läsrum och foajéer – i största möjliga utsträckning skall vara rökfria.

Motionären erinrar om tobaksrökningens hälsovådlighet och betonar särskilt faran för den passiva rökning som icke-rökare utsätts för. Motionären anser att lokalerna i riksdagshuset i största möjliga utsträckning bör vara rökfria, i synnerhet matsal, samlings- och läsrum och foajé.

Frågor av liknande slag har tidigare behandlats av riksdagen. Vid 1971 års riksdag förordades i en motion av Gabriel Romanus m. fl. (fp, c, s, m, vpk) att varje ledamot och befattningshavare med eget arbetsrum själv skulle bestämma om rökning i rummet, att särskilda rökrum skulle anvisas samt att rökning därutöver inte skulle tillåtas. Vidare framhölls att rökning inom restaurangen endast borde tillåtas i särskilt avdelat utrymme samt att vid längre sammanträden rökning kunde ske i närbelägen röktillåten lokal under särskilt uppehåll. Konstitutionsutskottet uttalade följande:

Sedan riksdagen föregående år behandlade motioner med förslag om förbud mot rökning i alla utrymmen utom särskilda rökrum, har det nya riksdagshuset tagits i bruk. Härvid har träffats frivilliga överenskommelser om att rökning ej skall ske under sammanträden i utskotten. Det är önskvärt att även övriga sammanträdeslokaler, t. ex. partilokaler, kan komma att omfattas av liknande överenskommelser. Utskottet utgår därför från att rökningen inom riksdagshuset skall kunna minskas ytterligare utan att förbud behöver tillgripas. Utskottet delar motionärernas uppfattning att en kraftig begränsning av rökningen i riksdagshuset skulle få en god verkan för opinionsbildningen mot rökning på andra arbetsplatser. Från hälso- och trivselsynpunkt är en sådan begränsning givetvis av stor betydelse.

Utskottet finner sålunda motionens syfte att verka för en begränsning av rökningen angeläget samt förutsätter att riksdagens förvaltningsstyrelse följer den fortsatta utvecklingen och vidtar lämpliga åtgärder.

Motionen förklarades besvarad med vad utskottet anfört.

Tobakskommittén (SOU 1981:18) föreslog bl. a. att rekommendationer utfärdades beträffande rökning i allmänna lokaler av gemensamhetskaraktär. På regeringens vägnar uppdrog dåvarande statsrådet Karin Ahrland den 30 juni 1982 åt arbetarskyddsstyrelsen och socialstyrelsen att i samråd utfärda rekommendationer om begränsning av tobaksrökning i lokaler av gemensamhetskaraktär.

De båda ämbetsverken har nyligen utformat förslag till rekommendation. Det aktuella förslaget har remissbehandlats och kommer inom kort att tas upp till prövning.

Om viss kompensation i anslutning till riksdagshusprojektet

I motion 1982/83:1692 av Tore Nilsson m. fl. (m, c, fp, vpk) hemställs att riksdagen beslutar uppdra åt förvaltningsstyrelsen att utreda och utforma förslag till kompensation till byggnadsingenjören Olof af Forselles, vilken bidragit till bevarandet och vården av riksdagshuset på Helgeandsholmen.

Motionärerna anför att byggnadsingenjören Olof af Forselles tidigare under en lång rad år deltagit i arbeten rörande det gamla riksdagshuset med avseende på förbättringar och byggnadsvård. Motionärerna anser att riksdagen genom viss kompensation skall visa sin uppskattning av tidigare nedlagt arbete.

Beträffande frågans bakgrund hänvisas till den redovisning utskottet lämnade i föregående års budgetbetänkande (KU 1981/82:23 s. 5–7).

Möjlighet att i riksdagen följa olika lokalradiostationer

I motion 1982/83:1694 av Anders Svärd (c) och Gunhild Bolander (c) hemställs att riksdagen uppdrar åt förvaltningskontoret att i samarbete med LRAB söka lösa det i motionen aktualiserade problemet angående ledamöternas bristande möjligheter att följa den "egna" lokalradions sändningar.

Motionärerna erinrar om att det i riksdagshuset finns god tillgång till lokala och rikstäckande tidningar. Möjligheterna att följa TV:s och radions riksprogram är också goda. Däremot är det i det närmaste omöjligt att för de riksdagsledamöter som är från andra regioner än Stockholm följa den "egna" lokalradiostationens sändningar. Detta försvårar för riksdagsledamöterna att delta i den regionala och lokala debatten på hemmaplan. Det bör enligt motionärerna uppdras åt förvaltningskontoret att i samarbete med lokalradioföretaget lösa problemet.

Utskottet

Den i motion 1691 upptagna frågan om *rökfria lokaler* har aktualiserats i olika sammanhang, vilket framgår av den lämnade redovisningen. Det förslag till rekommendation som utarbetats på regeringens uppdrag av arbetarskyddsstyrelsen och socialstyrelsen gemensamt bör självklart kunna beaktas även beträffande riksdagens hus. Enligt förvaltningsstyrelsens instruktion ankommer det på styrelsen att handlägga frågor om bl. a. riksdagens lokaler varför utskottet utgår från att förvaltningskontoret följer frågan och tar de initiativ som bedöms erforderliga. Utskottet, som hänvisar till sitt tidigare uttalande som redovisats i det föregående, anser det inte föreligga skäl att riksdagen nu fattar något särskilt beslut i saken. Utskottet avstyrker därför motionen.

I motion 1692 aktualiseras ett förslag om att riksdagen skulle utge viss

ekonomisk *kompensation* till byggnadsingenjören Olof af Forselles bl. a. för insatser denne gjort i anslutning till tidigare arbeten med det gamla riksdagshuset. af Forselles har riktat vissa anspråk mot riksdagen. Denna fråga handläggs av förvaltningskontoret. Med hänvisning härtill finns det inte anledning för riksdagen att vidta någon åtgärd. Utskottet avstyrker av detta skäl motionen.

Det i motion 1694 framförda förslaget om att skapa möjligheter för riksdagsledamöter att ta del av de olika *lokalradiosändningarna* bör enligt utskottet bedömas positivt. Det är naturligt att många riksdagsledamöter vill ha möjlighet att följa debatter av regional och lokal karaktär. I vad mån det till rimliga kostnader tekniskt kan ordnas måste emellertid först undersökas. Enligt utskottet bör detta ankomma på förvaltningskontoret. Motionen får anses besvarad härmed.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställer utskottet

1. att riksdagen avslår motion 1982/83:1691,
2. att riksdagen avslår motion 1982/83:1692,
3. att riksdagen förklarar motion 1982/83:1694 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 24 mars 1983

På konstitutionsutskottets vägnar
OLLE SVENSSON

Närvarande: Olle Svensson (s), Anders Björck (m), Yngve Nyquist (s), Bertil Fiskesjö (c), Wivi-Anne Cederqvist (s), Hans Nyhage (m), Kurt Ove Johansson (s), Kerstin Nilsson (s), Sven-Erik Nordin (c), Sture Thun (s), Elisabeth Fleetwood (m)*, Karin Ahrland (fp), Nils Berndtson (vpk), Ove Eriksson (m) och Sören Lekberg (s)*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Särskilt yttrande

av Nils Berndtson (vpk):

Av flera skäl har vänsterpartiet kommunisterna motsatt sig en återflyttning av riksdagen till Helgeandsholmen. De siffror som nu redovisas bekräftar farhågorna för att de beräknade kostnaderna kan komma att överskridas. Kostnaderna beräknas nu till närmare 700 milj. kr., jämfört med 312 milj. kr. år 1977. Detta är en avsevärd ökning även om hänsyn tas till den av inflationen förorsakade kostnadsutvecklingen.

Bilaga

1982-05-06
Rev 1983-03-08

Intendenturenheten
Olle Etzén

Ramkostnadsutveckling i HH-projektet

	Kostnader i Mkr. (avrundat)					
Tidpunkt	Bygg	Inredn.	Tele	Summa	Anmärkning	
April -77	260	29	23	312	Utgångsvärden	
April -78	291	32	25	348	Endast indexuppräkning	+ 36
April -79	320	35	31	386	Ny telefonväxel	+ 3,2
					I övr. indexuppräkning	+ 34,8
April -80	440	39	42	521	Generalentreprenad	+ 61
					Arkeologi	+ 20
					Ändringar Riksplan	+ 6
					I övr. indexuppräkning	+ 48
April -81	507	44	50	602	Entrpren. ldm-byggn.	+ 8
					Ändr. och omproj.	+ 4,7
					Arkeologi	+ 2,2
					Grundvatten	+ 0,7
					I övr. indexuppräkning	+ 65,4
April -82	545	47	55	647	Monumentvård	+ 2,3
					Hiss Strömparterren	+ 1,0
					Murgenombrott m. m.	+ 2,2
					Indexuppräkning	+ 39,5
April -83 (prognos)				~680[1]	Endast indexuppräkning	

minab/gotab Stockholm 1983 75082